

Matpakker mot fattigdom

Selger flere overfallsalarmer

BERGEN: De siste ukene har salget av overfallsalarmer eksplodert i Bergen, selv om byen ikke har en økning i antall overfallsvoldtektekter slik som Oslo. Clas Ohlson på Bergen storsenter har måttet doble bestillingene på sprayer og alarmer for å holde følge med etterspørselen. –Bare denne uken har vi solgt mer enn i hele juni og juli, sier butikksjef Svein Erik Furebo til NRK Hordaland.

Leier etter savnet mann

SUNNFJORD: Familien ber om tips etter at en sunnfjording bosatt på Østlandet ikke er sett siden mandag. Mannen i 40-årene ble meldt savnet tirsdag, skriver NRK Sogn og Fjordane. –Ingen vet hvor han er blitt av. Familie og venner har lett etter han sammen med politiet og Røde Kors, sier familiens talsmann Tore Abelvik. Mannen kjører en grå Volkswagen Caravelle med registreringsnummer JV 13329, med utvendig stolheis/rampe.

Sjåfør sa ikke fra

FØRDE: Hjorten var nettopp død og ennå varm da ettersøker Rudi Sønnervik fant den ved Hornnes i Førde. Sjåføren som kjørte på den hadde ikke tatt seg bryet med å ringe politiet. Det hadde derimot noen turgåere gjort. –Det er svært irriterende når sjåførene ikke gir beskjed. Jeg skjønner ikke at noen bare kan la et dyr ligge hardt skadet etter en påkjørsel. Det er nok store mørketall, sier Sønnervik til Firda.

Savner sårt tom hushjort

FLORØ: Tor Otto Kjelsnes fra Florø har i fire-fem år hatt hjortebesøk av en kolle som ble både husvarm og trygg. Ofte dukket den opp rundt huset og verkstedet hans. I forrige uke fikk Kjelsnes den triste meldingen om at hjorten var funnet død. –Hun var ikke skutt, men har nok ramlet utfor en bratt skrent. Det er veldig vondt og leit, sier han til NRK Sogn og Fjordane. Nå lever han i håpet om at noen av de andre hjortene som pleier å dukke opp utenfor huset hans kan la seg temme.

Slått ned på byen

SOGDAL: En mann i 20-årene kontaktet politiet etter å ha blitt slått ned utenfor et utested i Sogndal natt til søndag, skriver Sogn Avis. Etter en tur på legevakten ble mannen sendt videre til Førde sentralsykehus for observasjon. Saken blir fulgt opp over helgen, ifølge politiet.

For hver matpakke øker muligheten for at mor får vanlig lønnet arbeid. Barnefattigdommen øker i Bergen.

RAGNHILD HOV
BERIT KVALHEIM
MARTHE AMANDA VANNEBO (foto)
ragnhild.hov@bt.no

Det er flere fattige barn i Norge nå enn det var for fem år siden. 74.000 barn lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Det er 7000 flere enn i 2006, viser tall fra Statistisk sentralbyrå.

Enslige og innvandrere

Verken Bergen kommune eller SSB har nøyaktig oversikt over hvor mange barn som lever under fattigdomsgrensen i byen. Minst 4200 barn lever i familier som mottar sosialhjelp.

– Vi vet at de som går på sosialhjelp over lengre tid ofte er fattige. Derfor må vi ha et særlig fokus på barnefamiliene som lever på sosialhjelp for å motvirke fattigdom. Vi vet også at mange av barna enten har innvandrerbakgrunn eller er barn av enslige forsorgere, sier Magne Ervik, konstituert kommunaldirektør for sosial-, bolig og områdesatsing i Bergen kommune.

Bergen kommune har fått 1,9 millioner kroner til å bekjempe barnefattigdom. Pengene er fordelt på tre ulike prosjekter.

Et av dem går ut på å lære innvandrere norsk arbeidsliv gjennom å lage matpakker til skolebarn.

Lager matpakker

På et kjøkken i en av forretningsgårdene i Nygårdsgaten pakker Wah Lah Ku (38) matpakker til elevene som går i syvende klasse på Slettebakken skole. Klassen har abonnert på tilbudet og slipper å smøre matpakken selv. Grønn salat med tomat, agurk, ost og kalkunskinke står på dagens meny.

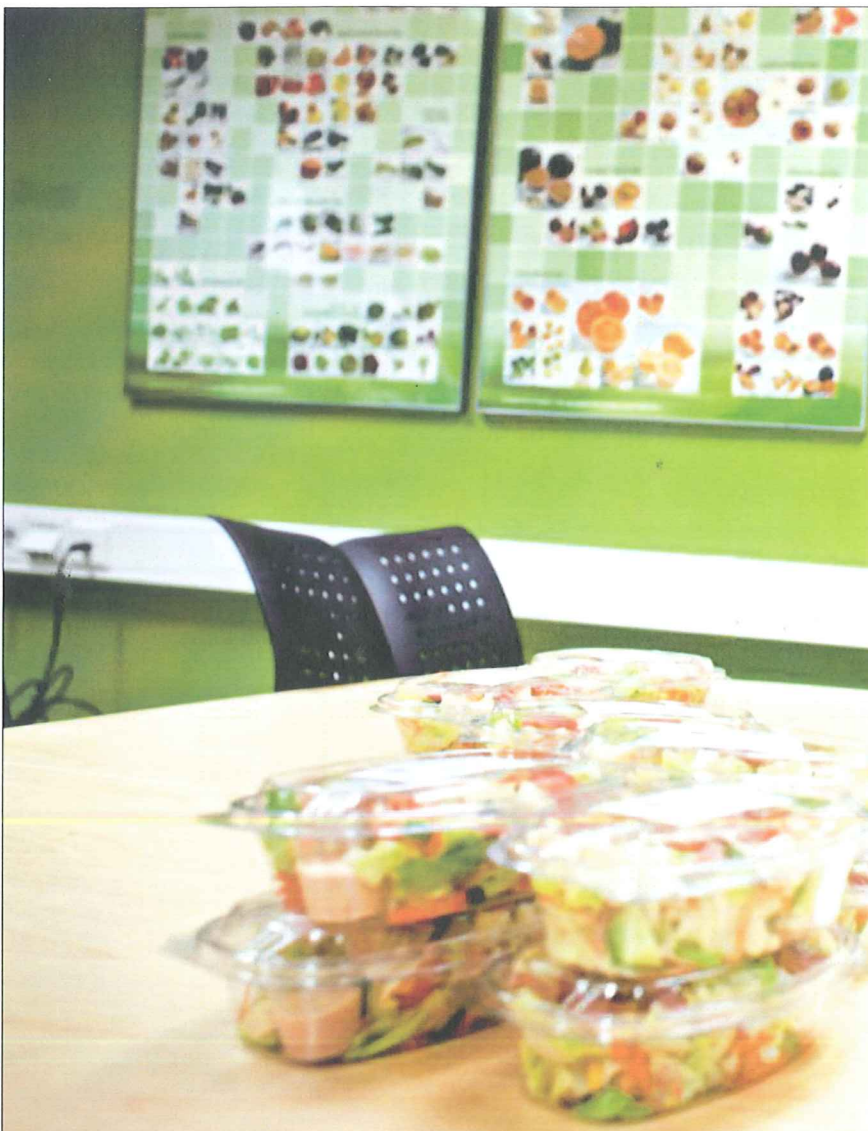
Wah Lah Ku er en av deltakerne i prosjektet «Mat og prat» som er med i kvalifiseringsprogrammet «Ny sjanse». Det drives av Kvalifiseringscenteret for innvandrere i Bergen kommune.

Målet er jobb

Den burmesiske kvinnen har bodd i Norge i fem år. Målet hennes er å få en jobb, så hun kan bidra til å forsørge familien. Foruten henne selv består den av hennes mor, mann og tre barn. Arbeidspraksisen hun får gjennom matpakkeproduksjonen kombinerer hun med norskkurs og andre jobb kvalifiseringsaktiviteter som «Ny sjanse» tilbyr.

Foreløpig lager Wah Lah Ku og de fire arbeidskameratene hennes et 30-talls matpakker hver dag. Men Hilde Eliassen som leder kvalifiseringsprogrammet, håper at flere skoleklasser vil abonnere på tilbudet. –Kvinnene som jobber her er flinke og ivrige. Vi har kapasitet til å lage ca. 100 matpakker om dagen, sier hun.

På døren utenfor kjøkkenet har Eliassen og medarbeiderne

NYTTIG PRAKSIS: Wah Lah Ku vil gjerne ha en jobb. På kvalifiseringscenteret for innvandrere i Nygårdsgaten får hun praksis som kan hjelpe her

fakta fattigdomsmidler

- Nåv deler i år ut 24 millioner kroner til prosjekter som skal bekjempe barnefattigdom
- 120 kommuner søkte om midler, 77 fikk.
- Tall på sosialhjelpsmottakere i Bergen gikk ned fra 7370 i 2009 til 7222 personer i 2010.
- I løpet av sommer å gikk tallet på barn som lever i familier med sosialhjelp opp med nesten 400.
- Tallet på utenlandske sosialhjelpsmottakere gikk opp fra 1202 i 2009 til 1336 i 2010.

hennes laget en skytevegg med navn og bilder av dem som har fått seg jobb etter å ha gjennomgått kvalifiseringsprogrammet. Veggen forteller at både 7-Eleven, Rema 1000 og flere kantiner og cateringsselskaper har rekruttert medarbeidere fra «Ny sjanse».

Kommunaldirktør Ervik sier at de stallige tilskuddene til øremerkede prosjekter i kommunene er viktige bidrag for å bekjempe barnefattigdom.

Rift om midler

–Men det aller viktigste virkemidlet vi har for å hjelpe fattigdom, er å skaffe familiene lønnet arbeid. Derfor legger vi blant annet stor vekt på å videreutvikle det arbeidsrettede tiltaksarbeidet i Nav, og å få gode resultater av introduksjonsprogrammer for flyktninger og innvandrerfamilier, sier han.

Stadig flere kommuner søker Nav-midler til tiltak for barn og unge. Men de færreste får det de ber om.

–Vi har en pot på 24 millioner kroner til fordeling. Når tallet på fattige barn øker og flere kommuner søker om penger, må vi prioritere hardere, sier Janne Sukka, seksjonssjef i Nav. Midlene fra Nav skal gå til tiltak for barn og unge med foreldre som mottar sosialhjelp eller deltar i kvalifiseringsprogrammet for innvandrere. Noen kommuner velger å bruke penger på sportsutstyr til utlån, andre tilbyr gratis fritidsaktiviteter.

Pengene som deles ut kommer godt med, forklarer Sukka. –Selv om de ikke fører til lavere fattigdom, bidrar pengene til å dempe effekten av fattigdommen for de familiene som får være med på prosjektene, sier Sukka.

Det viktigste er å skaffe familiene lønnet arbeid.

MAGNE ERVIK, KOMMUNALDIRKTØR

me inn på et tøft norsk arbeidsmarked.

–Tøffere tider for mange familier

Robin Hood-huset merker at det er tøffere å være fattig i Bergen.

–Hver dag har vi mellom 60 og 110 mennesker innom hos oss, også barnefamilier, og mange av de som besøker oss, har opplevd å få trangere økonomiske kår de senere årene, sier daglig leder Marcos Amano i Stiftelsen Robin Hood Huset.

500 til barneklær

Han viser til at tilskuddet til klær er på 250 kroner i halvåret for barn og 1100 for voksne.

– Man må altså planlegge mer enn godt for å ha råd til å kjøpe et par sko eller en ny bukse to ganger i året. De fleste kan neppe forestille seg hvilket press som ligger i dette, men mange familier er henvis til å leve slik

Sosialhjelpstater

Enslig uten barn	5385
Enslig med 1 barn	8121
Enslig med 2 barn	10109
Ektepar uten barn	8465
Ektepar med 1 barn	11817
Ektepar med 2 barn	13587

■ Barnetrygden beholdes uavkortet i tillegg til sosialhjelpssatsene, mens kontantstøtte samordnes i likhet med andre inntektskilder.
■ For sosialhjelpsmottakere som har mottatt sosialhjelp mer enn ett år er det mulig å søke om klempenger. Barn av sosialhjelpsmottakere kan få dekket en fritidsaktivitet med inntil 3000 kroner pr. år pr. barn fra første klasse til de fyller 18 år.
KILDE: BERGEN KOMMUNE

over lengre tid, sier Amano.

På Robin Hood Husets byttestrom finner brukte klær til barn og voksne fort nye eiere.

Mange av de som må søke om økonomisk sosialhjelp, blir langtidsmottakere. Sosialhjelp

er definert som midlertidig hjelp.

–De fleste mennesker kan klare å overleve på et minimum hvis de vet at det bare er for en kort periode, men virkeligheten tilsier at mange av dem som først blir avhengig av sosialstøtte, må leve på minimumsyttelser i mange år.

Isolasjon

–Fattigdom har mange ansikter. Økonomisk fattigdom fører til sosial fattigdom når du aldri har råd til å delta på noe sammen med andre, ikke engang ta en prat over en kaffekopp på en kafé.

Robin Hood Huset fyller en viktig funksjon også når det gjelder det sosiale.

–De fleste kommer ikke hit bare fordi de kan få et gratis måltid, men også fordi de kan treffe andre og slå av en prat, bruke internett eller lese en avis, sier Amano.

– Fattigdommen går ofte i arv

EKSPERTINTERVJUET

– Hvorfor øker barnefattigdommen i rike Norge?

– Fordi vi er inne i en utvikling der forskjellene mellom rike og fattige øker, og der stadig flere av oss ser ut til å akseptere at det skal være slik. Vi er blitt mer vant til at noen er steinrike og noen er fattige. Vi må spørre oss selv om vi tåler bedre at folk sliter, og at vi tolererer at folk faller utenfor, uten at det går inn på oss eller at vi føler at det angår oss.

– Hva er norsk fattigdom for barn?

– De fleste i Norge slipper å sulte. Det er den relative fattigdommen som er den store svøpen for fattige barn i Norge. Fattigdom gir en annerledes barndom der du føler at du står utenfor mye av det andre oppfatter som helt normalt.

– Hva sier ungene selv?

– Det vet vi en del om, for vi har spurt dem. De føler seg stemplet, de er flau over å tilhøre en fattig familie. De påtar seg veldig mye ansvar selv, kvier seg for å spørre foreldrene om penger og bruker mye krefter på å skjule for klassekamerater og utenverden

hvilke forhold de lever under hjemme.

– Eksempler?

– Fattige barn blir verdensmestere i unnskyldninger. De vet hvordan de skal bygge et image for å kamuflere virkeligheten, og de strekker seg svært langt for å unngå fattigdomsstempelet. Når det er klassefest og det koster 30 kroner til pizza sier de ikke at de ikke har penger, men at de ikke gidder å gå fordi det er så kjedelig. Og når klassen skal på leir, later de som de er syke. Det er et mønster som lett kan føre til isolasjon.

– Hva mener de selv skal gjøres?

– Vi fikk mange gode og praktiske innspill når vi spurte ungene selv. For eksempel gratis SFO, bedre leksehjelp, innføring av skoleuniformer og utdeling av rabattkuponger for å kunne delta på klasseaktiviteter som koster penger.

– Går fattigdommen i arv?

– Den ser ut til å gjøre det. En studie over ti år viser at 28 prosent av barn i familier som har levd lenge på sosialhjelp, selv blir sosialhjelpsmottakere når de har fylt 18 år.

Bergen har søkt om flere prosjekter

Her er prosjektene Bergen ønsker å prioritere for å støtte barn og unge som lever i fattige kår.

Bergen søkte om 1 million kroner. Fikk tildelt 500.000 kroner av Nav.

■ INNVANDRETFAMILIER:

Nav Laksevåg vil gi støtte til barn i minoritetsspråklige foreldre som trenger støtte fra sosialtjenesten. Målet er å støtte familien til å komme i kontakt med lag og organisasjoner som kan tilby barna og familiene fritidsaktiviteter og tilbud. Lag og organisasjoner i nærområdet får presentere seg.

Bergen søkte om 1,2 millioner kroner, fikk 500.000 kroner.

Bergen søkte om 1,1 millioner kroner. Bergen fikk 535.000 kroner.

■ MAT OG PRAT:

Målet er å bedre innvandrerfamiliers levekår med fokus på jobbtrening, helse og foreldreveiledning og sosiale aktiviteter.

Prosjektet tilbyr praksisplasser med matpakkeproduksjon, foreldreveiledningsgrupper, informasjon om kosthold og tilrettelegging for trenings- og fritidsaktiviteter for hele familien.

Sosialtjenesten i Nav søkte om midler til Ungjobb, men soknaden ble avslått av Nav

Ungjobb er et tilbud etter skoletid og i sommerferien. Ungdom blir tilbudt strøjobber og sosiale aktiviteter med voksne til stede. Bergen søkte om 275.000 kroner.